

Силабус курсу
«Практикум з латинської мови»

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 033 Філософія
Освітньо-наукова програма «Аналітика суспільних процесів»
Кількість кредитів – 3/ 90 год
Рік підготовки – 1, семестр – 1
Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна
Дні занять: за розкладом
Консультації: за розкладом
Мова викладання: українська

Керівник курсу:	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов – Навольська Галина Іванівна
Контактні телефони викладача:	+380671342827
Е-mail викладача:	gnavolska@tnpu.edu.ua
Сторінка викладача	https://tnpu.edu.ua/faculty/inozemnimovy/navolska-galina-van-vna.php
Сторінка курсу на вебсайті ТНПУ	https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=591

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна **«Практикум з латинської мови»** є складовою циклу загальних (вибіркових) дисциплін освітньої програми підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальність 033 «Філософія».

Мета дисципліни – ознайомити студентів з основами латинської мови, допомогти набутти практичних умінь і навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології в навчальній, науковій та професійній діяльності. Важливими складовими курсу є засвоєння лексики, граматики, оволодіння навичками читання, письма, граматичного аналізу і перекладу текстів фахового спрямування, розуміння і грамотне використання міжнародної наукової та філософської термінології, ознайомлення з історією і культурою античного світу; з'ясування місця та ролі латинської мови в історії світової культури. Оволодіння студентами основами латинської мови дасть їм можливість читати і перекладати латинські тексти, відкриє доступ до вільного і свідомого сприйняття наукової термінології у сфері філософії.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Практикум з латинської мови» є навчити читати латинські тексти, виробити навички письма латинською мовою, формувати уміння і навички перекладу текстів українською мовою, працювати із словником; ознайомити з основами граматичної будови латинської мови та крилатими висловами; допомогти досягнути глибокого розуміння впливу латинської мови на культуру провідних країн Європи та світу. Загальноосвітні завдання курсу полягають у розширенні лінгвістичного світогляду студентів, у підвищенні їх загальної мовної культури шляхом удосконалення навичок нормативного вживання інтернаціоналізмів греко-латинського походження. Завдяки чіткій побудові граматики та синтаксису латинська мова розвиває також уміння та навички логічного мислення.

Навчальний контент:

Год.			Тема	Результати навчання	Завдання
л.	пр.	с. р.			
Змістовий модуль I. Фонетика та морфологія латинської мови.					
1	1	2	1. Вступ до курсу. Історія латинської мови.	Знати походження та розвиток латинської мови, її роль у формуванні національних європейських мов, внесок класичних мов у формування міжнародної наукової термінології, вплив античної науки на розвиток європейської культури.	Дискусія: історія латинської мови та її вплив на розвиток світової культури.
1	2	2	2. Латинський алфавіт. Вимова голосних, приголосних. Наголос.	Знати назви і написання літер латинського алфавіту, правила вимови голосних, дифтонгів, приголосних, буквосполучень, правила наголошення; володіти навичками нормативного читання латинських слів.	Читання та написання текстів, вправ.
2	3	4	3. Дієслово (Загальні відомості). Часи інфекта.	Знати граматичні категорії дієслова та його основні форми, дієвідміни, особові закінчення дієслів у теперішньому, минулому та майбутньому часах дійсного способу активного і пасивного станів; вміти розпізнавати дієслова в реченні, перекладати прості речення.	Написання вправ, тестів. Виконання самостійної роботи.
	4	6	4. Іменник (Загальні відомості). Поділ на відміни. Прийменники.	Знати латинські назви граматичних категорій іменника та склад його словникової форми, принцип розподілу латинських іменників за відмінами та відмінкові закінчення іменників I-V відмін; вміти вживати прийменники.	Написання вправ, тестів. Виконання самостійної роботи.
	4	6	5. Прикметник (Загальні відомості). Поділ на групи. Синтаксис простого речення.	Знати склад словникової форми прикметника та його граматичні категорії, поділ латинських прикметників на групи та відміни, відмінкові закінчення прикметників; вміти утворювати ступені порівняння прикметників, узгоджувати прикметники з іменниками, перекладати прості речення з граматичним аналізом.	Написання вправ, тестів. Виконання самостійної роботи.
		4	6 Займенник (Загальні відомості). Розряди займенників. Числівник. Римський календар.	Знати граматичні категорії займенника, типи та способи відмінювання займенників. Знати типи латинських числівників, кількісні та порядкові числівники; знати історію походження та структуру римського календаря.	Написання вправ, тестів. Виконання самостійної роботи.

	4	4	7. Часи системи перфекта.	Знати утворення часів перфекта та їх переклад українською мовою; вміти перекладати прості речення зі словником та робити граматичний аналіз.	Написання вправ, тестів. Виконання самостійної роботи.
Змістовий модуль II. Особливості словотвору та синтаксису в латинській мові.					
		3	8. Відкладні й напіввідкладні дієслова. Неправильні, недостатні та безособові дієслова.	Знати особливості утворення та вживання відкладних, напіввідкладних, недостатніх, безособових та неправильних дієслів; вміти перекладати та аналізувати речення з такими граматичними формами.	Написання вправ, тестів. Виконання самостійної роботи.
	2	4	9. Неособові форми дієслова. Описова дієвідміна активного та пасивного стану.	Знати правила утворення неособових дієслівних форм та вміти перекладати речення з граматичним аналізом.	Написання вправ, тестів. Виконання самостійної роботи.
	4	5	10. Синтаксичні конструкції Ablativus absolutus (орудний незалежний) та Accusativus cum infinitivo (знахідний з інфінітивом).	Знати структуру та особливості вживання синтаксичних конструкцій та вміти перекладати їх українською мовою.	Написання вправ, тестів. Виконання самостійної роботи.
	4	4	11. Умовний спосіб. Вживання умовного способу в незалежних та підрядних реченнях.	Знати утворення часів умовного способу та особливості вживання цих часових форм в незалежних та підрядних реченнях; вміти перекладати речення з граматичним аналізом зі словником.	Написання вправ, тестів. Виконання самостійної роботи.
	2	4	12. Загальні відомості про словотвір. Продуктивні суфікси та префікси фахової термінології.	Знати продуктивні способи творення слів, значення латинських суфіксів і префіксів; володіти необхідним запасом лексичного матеріалу професійного спрямування. Вміти користуватися міжнародною латинською термінологією.	Написання вправ, тестів. Виконання самостійної роботи.
	2	6	13. Читання, граматичний аналіз і переклад текстів. Латинська фразеологія. «Gaudeamus».	Читати та перекладати тексти та вислови. Робити граматичний, словотвірний та синтаксичний аналізи; практично володіти граматичними формами та синтаксичними конструкціями. Опанувати латинські вирази, котрі активно застосовуються в міжнародній практиці. Вивчити міжнародний студентський гімн.	Переклад текстів. Виконання самостійної роботи. Вивчення напам'ять крилатих висловів та гімну.
4	32	54	Всього:90		

Формування програмних та фахових компетентностей:

Індекс в матриці	Програмні компетентності
	Загальні компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 2	Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями та інноваційними технологіями
ЗК 3	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 6	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 8	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 10	Здатність до самоорганізації та автономної роботи.
ЗК 12	Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів) та академічної доброчесності
	Фахові компетентності
ФК 6	Здатність здійснювати інтелектуальну, логіко-мисленнєву діяльність, спрямовану на вирішення практичних завдань.
ФК 7	Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично й аргументовано та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
ФК 8	Здатність оперувати філософською і конкретно-науковою термінологією для розв'язання професійних завдань.
ФК 12	Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності, професійної етики та культури.
ФК 16	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати аналітичне дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості у різних галузях суспільного життя.

Програмні результати навчання:

ПРН 2	Розуміти розмаїття та специфіку філософських та суспільних дисциплін, знати філософську та конкретно-наукову термінологію.
ПРН 4	Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної, загальногуманітарної та суспільної проблематики.
ПРН 5	Спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
ПРН 12	Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано; використовувати технології ефективного спілкування і раціональної поведінки у професійній комунікації.
ПРН 14	Уникати симуляцій, плагиату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері аналітичної діяльності або навчання.
ПРН 15	Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності і вирішення можливих конфліктних ситуацій та вміння планувати, організовувати й аналізувати міжособистісну взаємодію у процесі професійної комунікації.
ПРН 18	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури і електронних баз та критично аналізувати, класифікувати, систематизувати й інтерпретувати її.

Основні джерела

1. Звонська Л., Шовковий В. Латинська мова: Підручник. / Л.Звонська, В. Шовковий. К.: Знання, 2006. 711с.
2. Литвинов В. Д. Латинська мова. Елементарний курс. / В. Д. Литвинов. К., 1996. 80с.
3. Литвинов В. Д., Скорина Л. П. Латинська мова: Підручник. / В. Д. Литвинов, Л. П. Скорина. К.: Вища школа, 1990. 247с.
4. Мудрість народна – мудрість міжнародна. / А. М. Жовківський та ін. Чернівці: «Рута», 2004. 256с.
5. Навольська Г. Методичні рекомендації для самостійної роботи з курсу «Практикум з латинської мови» для спеціальності 033 Філософія. / Г. Навольська. Тернопіль, ТНПУ, 2021. 48с.
6. Навольська Г. Практикум з латинської мови: Навч. посібник для студентів зі спеціальності 033 «Філософія». / Г. Навольська. Тернопіль, ТНПУ, 2020. 161 с.
7. Оленич Р. М. Латинська мова: Підручник. / Р. М. Оленич. Львів: Світ, 2001. 352с.
8. 500 крилатих висловів. Тексти. Латино – український словник + англійські, німецькі, французькі, іспанські відповідники / Литвинов В. Д., Скорина Л. П. К.: Індоєвропа, 1993. 320с.
9. Ревак Н., Сулим В. Латинська мова. / Н. Ревак, В. Сулим. Львів, 2002. 240с.
10. Скорина Л. П., Скорина О.А. Латинсько-український, українсько-латинський словник. / Л. П. Скорина, О.А. Скорина. К.: Обереги, 2004. 448с.
11. Цимбалюк Ю. В. Латинські прислів'я і приказки. / Ю. В. Цимбалюк. К.: Вища школа, 1990. 436 с.
12. Яковенко Н., Миронова В. Латинська мова: Підручник. / Н. Яковенко, В. Миронова. К.: Знання, 2005. 541с.
13. <http://elr.tnpu.edu.ua/>
14. <https://aventa.com.ua/ua/dict.html>
15. <http://www.pinax.com.ua/latina/>
16. <http://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lessons-ln-uk>
17. <http://www.library.tnpu.edu.ua/> .

Визначені рамки дисципліни:

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, здані несвоєчасно без поважних причин, будуть оцінені меншою кількістю балів (75% від можливої максимальної кількості балів за певний вид діяльності). За наявності поважних причин дозволяється перескладання модулів.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Заборонено списувати під час виконання контрольних робіт (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Дозволяється використовувати мобільні пристрої лише під час онлайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття. Письмові завдання перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту, якщо виявлено не більше 20% коректних текстових запозичень.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування, відрадження) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Теми 1-13: усне опитування, дискусії, самостійні роботи, тести	80
Залік (теми 1-13): підсумковий тест	20
Всього	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90-100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
65-74	D	
60-64	E	
35-59	Fx	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним курсом

Формат дисципліни

Змішаний (Blended Learning) – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п.

До силабусу також готуються матеріали навчально-методичного забезпечення:
навчальний контент (розширений план лекцій, презентації);
тематика та зміст практичних занять;
завдання для самостійної роботи;
завдання для підсумкового контролю (тест);
електронне навчання в системі Moodle, Zoom.